

ΜΗΧΑΛΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν 'Αθήναις και ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20 — 'Εν τῷ ἔξωτ. φρ. 30

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἀπαξ ἢ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος. —

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΤΡΩΤΗΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

Ἡ χθесινή πανήγυρις ἐν τῇ χρυσῶν και ἀρχαιότητι ἀκτινοβολούσῃ μεγάλη αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου, και ἀνδρῶν ἦτο ἐκ τῶν προτέρων προωσιμένη ν' ἀρίστη ἔγνη τῆς διαβάσεώς της, ἐκ τῶν ὑστέριων ὅμως βαθεῖαν ἐχάραξεν αὐλακα εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἡμέρας. Ὅτε ἐξήλθομεν τῆς πανηγύρεως ὄχι συγκεινημένοι—διότι ἡ συγκίνησις ἐμφαίνει ἀδυναμίαν—ἀλλ' ἐνθουσιασμένοι και καλλίτεροι ἀφ' ὅ,τι εἰσήλθομεν, ἠρωτήθημεν ὑπό τινος ἀνδρῶν τὴν ὁδὸν τοῦ Γενναδίου.—Ἐτυπώθη, τῷ ἀπηντήσαμεν.—Ποῦ;—Εἰς τὰς καρδίας τοῦ ἀκροατηρίου του. Και ὅτε ἤρχισε συζήτησις μετὰ φίλων περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ λόγου, ἐν συμπυκνωμένῳ ἀξιώματι, ἀφ' ὅλων τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν πηγάζοντι, ἀπεφάνθημεν : ὅτι τοιοῦτοι λόγοι δημιουργοῦν Ἑλλάδα, κατασκευάζουσιν ἔθνη· εἴμεθα περισσότερο μετὰ τὴν πανήγυριν αὐτὴν ἀφ' ὅ,τι εἴμεθα πρὶν. Και συμπληρῶν τὴν ἰδέαν μας εἰς εἶπεν : ὁ λόγος τοῦ Γενναδίου ἀξίζει ἐκατὸν χιλιάδας ἀνδρῶν!

Οἱ ψυχοὶ, οἱ διεσθαρμένοι, οἱ εὐρωπαϊσθέντες, οἱ μὴ ἑλληνες, θὰ μειδιάσητε ἐφ' οἷς γράφομεν· ἀλλ' ἡ ἱστορία ὅλη ἢ ἑλληνική, ἀρχαία, μέση και νεωτέρα, θὰ δικαιώσῃ ἡμᾶς, διότι τὰ πλεῖστα ἑλληνικὰ μεγαλοεργήματα δι' αὐτῆς τῆς δυνάμεως, ἧτις καλεῖται ἐνθουσιασμός—και ἔχει κυρίως τὴν δύναμιν τοῦ κολλαπλασιάζειν—ἐξετελέσθησαν. Διὰ τοῦτο ὁ ποικιλιώτερος ὅλων τῶν Ἑλλήνων πολιτευομένων ἀπὸ καταβολῆς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος—ὁ Ἐπαμεινώνδας Δελφειώτης—ὅτε κατὰ τὸ 1876 ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν κληρωτὶδα ἀνατολικῆς χώρας και νὰ γίνῃ ἀναδασμός μετὰ τῶν ἀνατολικῶν φυλῶν, δὲν εἶπεν ὅτι μᾶς λείπει στρατὸς ἢ στόλος, πληθυσμός ἢ γόματα, στρατηγὸς ἢ ναύαρχος, ἀλλ' ἐν, ἐν και μόνον : **Ἐνθουσιασμός.**

Και εἴχομεν τόσον, τόσον καιρὸν νὰ ἐνθουσιασθῶμεν. Αἱ μετριότητες μᾶς ἀπεξήραναν, τὸ συμφέρον μᾶς ἐδηλητηρίασεν, ὁ φραγισμός μᾶς διεσθάρει, και ἡ πολιτικὴ μᾶς κατέστησεν ἀνόρημα ψοφίμια. Μίαν δὲν εἴχομεν ὑπεροχὴν δυναμένη νὰ μᾶς ἐξεγείρῃ. Και οὕτως ἀπεξήραμαμένοι, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν δηλητηρίων, διεσθαρμένοι, ὁδωδότες, ἐροφῶμεν τὸν ναργιλὲν τῆς ἀδιαφορίας ἢ ἐτρέχομεν ὡς σκύλοι

πρὸς ἄγραν ὄχι τοῦ ἐπιουτίου—διότι τοῦτο εἶναι δικαίον—οὔτε τοῦ περιπλέον, τῆς ἀπολαύσεως—διότι και τοῦτο εἶναι δικαίον—ἀλλὰ τῆς ἀρπαγῆς, τοῦ σφετερισμοῦ, τῆς ἀπάτης. Οὐδενία φωνὴ μᾶς συνεκίνηει, οὐδὲν αἶσθημα ἐνυπτε τὴν ἀναισθησίαν μας, μίαν σταγόνα αἵματος ἢ ὀξυτέρα βελόνη δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ, ὁ τόπος ἐξέπεσε, πᾶσα φωνὴ φρονήματος βοᾷ εἰς ἔρημον, πᾶσα δὲ βωμολοχία και πᾶν ἄχρειον μετ' ἠδονῆς ἀκούεται, δὲν ἔχομεν πλέον γυναῖκας, τὰ τέμνα ἡμῶν εἶνε γέροντες, αἱ λευκαὶ τρίχες ἐμεινῶσαν, και ἀυξήσαντες κατὰ δύο ἐπαρχίας ἡλαττώθημεν κατὰ μίαν Ἑλλάδα, διότι φεῦ! δὲν εἴμεθα πλέον Ἑλλάς!

Μόλις, μόλις ἠθάνθημεν ἐλαφρόν τινα σπασμόν, ἐπὶ τῇ ἀξίσει τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας, ἀλλὰ και τοῦτο μετὰ τὸ ὀλίγον, ἐπρεπε δὲ νὰ ἴδωμεν ἀναγεγραμμένα : ἐν μιᾷ ἐφημερίδι τὰς αὐθαδεῖς τοῦ κύρ Βούλοβιτς χωρὶς νὰ τὰ συναδύσῃ διὰ μιᾶς ἀνδρικῆς ἐπικρίσεως. Τὰ πλατέα νῶτα τοῦ ἡγεμόνος ἐνεποίησαν εἰς τοὺς πολλοὺς ἐντύπωσιν, και τὰ χονδρομοῦστακα ἐνὸς ἀκολούθου εἶλαυον κατόπιν τῶν ὅλων τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος, συνοδεύόμενα ἐν συγκινήσει ὑπὸ τοῦ ἱππίτου τοῦ τρικουπικοῦ τάγματος κ. Σαρύγλου. Ἄλλ' ὅπως δὴ ποτε ὁ σπασμός ἔλαβε χώραν, διότι ὀφθαλμοφανῶς εἶδομεν τὸν ἡγεμόνα τῆς χώρας ἐκείνης, τῆς ἐποφθαλμιώσεως νὰ λύσῃ τὴν συνέχειαν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν ταῖς ἀγιωτέρας τῶν παραδόσεων και τοῖς ἑλληνικωτέροις τῶν καταξερῶν σταθμῶν αὐτοῦ. Ναι, τὸν εἶδομεν συνεποχούμενον μετὰ τὸν βασιλέα, ἀλλὰ δὲν εἶδομεν συγχρόνως ἀνέβλεπεν αὐτὸς μίαν ἀόρατον χεῖρα ἐκτεινομένην ἵνα κλέψῃ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ διαδήματος τοὺς τιμιωτέρους τῶν λίθων.

Ὡς εἰς ἐπιτυχὸς συμπτώσεως, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἱερὰν φρικίαν ἧτις ἐτάραξε τὰ λιμναῖα ὕδατα τῆς κοινῆς γνώμης, ἐν τῇ ἐπιστημοτέρῃ ταύτῃ τοῦ Πανελληνίου αἰθούσῃ, ἐμελωδῆσεν ἡ φωνὴ τοῦ Γενναδίου εἰς δῖον καλλιπέλαγον κλέφτικον τραγούδι, ἀναπαραστήσασα τὴν ἀγωνιζομένην τοῦ εἰκοσιένου Ἑλλάδα, ἐν συμπλέγματι κολοσσιαιτέρῳ τῶν περιφῆμων τοιχογραφιῶν τοῦ Κάουμπαχ. Δὲν ἐξήρατο νεκρὰ ἱστορία ἐκ τῶν χειλέων τοῦ ρήτορος, ἀλλὰ ποίησις ζωντανῆ ἐθνική, ποίησις αἰσθημάτων και πόθων και φρονήματος και ψυχῆς. Περισυνήγγεν ἐκεῖ διὰ τῆς μαγικῆς εὐγλωττίας του ἐρείπια και δόξαν, φλόγας και στεφάνους, ὄστα και ψυχᾶς, τὸν Ἀχιλλέα και τὸν Κανάρη, τὴν Θέτιν και τὴν Δέσπω Τζαβέλα και εἶπε : τοιαύτη ἦτο ἡ Ἑλλάς! Και

ἀπὸ τοῦ φλογισμένου πανοράματος τοῦ Μεσολογγίου προβάς καὶ ἰδῶν, ναί, ἰδῶν σιωπῆν, δειλίαν, κέρωσιν, τέλματα καὶ λακκούς νεοσκαφεῖς, περὶ δὲ αὐτῆς τῆς θλιβεραῖς εἰκόνας μολοσσούς ἐτοιμούς νὰ κατασπαράξωσι τοὺς νεκρούς, ἠγέρθη, κῆλύθη καὶ εἶπεν : Ὁρθία πρέπει νὰ ᾔησ ἢ Ἑλλάς!

Καὶ ἐκελεύθη εἰς τὰ στήθη τῶν ἀκρωμένων ψυχῆ νεκρασπάσασα, καὶ ἠρθάνθημεν πάντες ὅτι ἀκόμη δὲν ἀπεθάναμεν, ὅτι δυνάμεθα ἀκόμη νὰ ζήσωμεν!

Καλιδῶν

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ

Α

Συγχαίρομεν τῷ συλλόγῳ Βύρωνι, διότι, οἶοναι συνεπεῶς φερόμενος πρὸς τὸ μέγα ὄνομα, δι' οὗ τιλοφορεῖται, συνδέει τὰς πανηγυρικώτερας τῶν πράξεων αὐτοῦ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἰχθυοτρόφου καὶ ἡρωοτρόφου πόλιως, μετὰ τῆς ὁποίας συνεδέθη τὸ ὕστατον ἄσμα καὶ ἡ ὑπάτη ἀναλαμπή τοῦ Βύρωνος; ἀφοῦ τῇ φιλοτίμῳ τοῦ συλλόγου ἐργασία κατορθώθη ἐπὶ τῶν αἵματοζυμωμένων χωμάτων τοῦ Μεσολογγίου νὰ ἀναστρωθῇ ἐν συγκινούσῃ τελετῇ τὸ ὁμοίωμα τοῦ πολιούγου ποιητοῦ, ἤδη συνθηροῖται ἡμᾶς περὶ τὴν ἐθνικωτέραν τῶν ἐορτῶν, τελῶν τὴν μνήμην τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου.

Τὸ Μεσολόγγι! ἢ Ἑξόδος! Ἐάν ἡ εἰκοστὴ πέμπτη Μαρτίου ᾔησ αἱ πρῶται ἀκτίνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τοῦ Ἀγῶνος, ἢ δεκάτῃ Ἀπριλίου τῆς Ἑξόδου μας εἶνε αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες τοῦ δύνοντος ἡλίου τοῦ Ἀγῶνος, ἐνδύουσαι διὰ τοιαύτης ἐνθέου πυρφόρας ἀπὸ πέρας εἰς πέρας τὸ εὖρος τοῦ ὀρίζοντος, ὥστε ν' ἀναφωνήσῃ ὁ ἐστατικός θεατής : « Ἄ! τί ὠραία ἡμέρα θὰ κάμῃ αὐριον! » τὸ αὐριον ἐκεῖνο εἶνε ἡ ἐλευθερία. Ὅτι περὶ ποῦ εἶπε πρὸ τοῦ νεκροῦ τοῦ Γαριβάλδῃ εἰς τῶν ἐπικηδείων αὐτοῦ ἀγορητῶν, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς ἐξόδου : « ὅ,τι καὶ ἂν εἶπῃ περὶ αὐτῆς ἢ ποίησις; εἶνε ἢ ἀκριβεστέρῃ ἱστορία καὶ ἢ ἱστορία ἑμιλοῦσα περὶ αὐτῆς προσδέχεται πᾶσαν τὴν αἰγλην τῆς ποιήσεως. »

Τρία φοβερά στρατεύματα διαλύονται ἄπρακτα πρὸ τῆς χωματίνης μάνδρας τοῦ Μεσολογγίου ἢ Κλεισοβὰ δεκατίζει τοὺς Ἀράπηδες τόσοι ἄγνωστοὶ Κανάρηδες; θυματούργου ἢ μὲ τὰ μπουρλότα τῶν εἰς τὰ νερά τῆς λίμνης; ἀλλὰ δὲν εἶχαν νὰ κάμουν πλέον μὲ τὸν Τούρκον; τὰ ἔβαλε μὲ αὐτοὺς ἢ πεῖνα; ἀπὸ τὸ περὶ τῶν ὑποδημάτων ζεστοῦν νὰ βγάλουν τροφήν καὶ νερὸ ἀπὸ τὸ μολύβι; τὰ ἀρμυρίζα καὶ οἱ ποντικοὶ εἶνε λουκούλεια ὄνειρα; δὲν περιπατοῦσι, σβρόνται; δὲν εἶνε ἀνθρώποι, εἶνε σκιά; ἢ πεῖνα, σιγαλὴ καὶ εἰδεγθῆς, ὡς ὁ θηριώδης πολύπους τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ρίπτει ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς πλοκάμους τῆς, ἰσχυρότερον καθ' ἡμέραν περισφιγγούσα, ἐπὶ τῶν ἀπλησιωμένων μαχητῶν. Ἄλλ' ἐκ τοιαύτης πίστεως τί ἀναβλύζει; ἢ δουλεία; ἢ ἀποθάρρυνσις; ὁ θάνατος; ἢ παράδοσις; ὄχι; ἀναβλύζει ἢ Ἑξόδος!

Δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἐντὸς τῶν τειχῶν οὔτε ἄνδρες, οὔ-

τε γυναῖκες, οὔτε γέροντες, οὔτε παιδιά, οὔτε ἀσθενεῖς, οὔτε πληγωμένοι; ὑπάρχουσι ἀπλούστατα ἥρωες; καὶ ὅπως ἐν φρόνιμα, οὕτως ἐν ἐνδύμα συνδέει τοὺς πάντας, ἄρρενας καὶ θήλει; ἢ φουστάνελα! Μίαν ἐσπέραν διευθύνονται εἰς τὰ τείχη οἱ σώζοντες ἀρούσας δυνάμεις καὶ ἀναμένοντες; πρηνεῖς; παρ' αὐτοὺς γυναῖκες, κρατοῦσαι εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ βρέφος, καὶ εἰς τὴν χεῖρα τὸ γιγατάγι.

Τοὺς γεροντας ὁδηγεῖ ὁ Καψάλης εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην; ἄλλοι πληγωμένοι κλείονται εἰς ἓνα ἀνεμόμυλον; ὁ ἀρχηγὸς Κότσικας κρατεῖ τὴν σημαίαν, ἢ ὁποία, μετ' ὀλίγον θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς σθῆνον; ὁ Μάγερ, ὁ συντάκτης τῶν « Ἑλληνικῶν Χρονικῶν », τὸ πρῶτον ἄστρον τῆς ἐν Ἑλλάδι δημοσιογραφίας; ἢ εὐγενεστάτη φιλελληνικὴ καρδιά, σφίγγει ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τὰς σελίδας τοῦ πολυτίμου ἡμερολογίου του, καὶ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τὸν ἔρωτά του, τὴν σύζυγον, τὸ ἄνθος τοῦ κάλλους, τὴν Ἀλτάνην του. Ἄνυπομονοῦσι πότε νὰ ὀρμήσουν. Ὁ οὐρανὸς ρίπτει ψιλὴν βροχήν; τοὺς ραντίζει μὲ τὰ δάκρυά του; εἶνε τετριμμένον, ἀλλὰ τὸ λέγομεν, διὰ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἦσαν χαρὰς δάκρυα. Ἄν ἀκούονται κάπου καὶ ποῦ οἰμωγαί, εἶνε γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα σημαίνουν!

Δὲν κλαίμε γιὰ τὸ σκοτωμὸ, γιὰ τὴν θά σκιοθωθῶμε, Μόν' κλαίμε γιὰ τὸ σκλαβωμὸ, γιὰ τὴν θά σκλαβωθῶμε.

Ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ τῶν λαμβάνουσιν ὡς πρόφασιν τὴν πρῶτην ἀκτίνα τῆς αἴφνης ἐπιφανείας; σελήνης, καὶ φωνάζουν « ἐμπρός! » Ρίπτονται; ἀλλ' ἔξω ἐνεδραῖσι προδοσία. Ἀραβῆς, Ἀλβανοὶ, Τούρκοι, ἐπὶ ποδός; πεζοί, ἰππεῖς; καὶ πυροβόλα, εἰς παράταξιν; τοὺς κατακόπτουσιν, ἀλλὰ δὲν ἀνακόπτουσι τὸν δρόμον τῶν. Εἰς ἐπίμετρον μία σατανικὴ μυστηριώδης φωνὴ « πίσω! πίσω! » ἐπαναστρέφει τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὰ τείχη; οἱ ἀπομείναντες, δι' ἕκαστον αὐτῶν βήμα μυρίους ἀγῶνας ἀγωνιζόμενα, καὶ ἕκαστον ἴχνος σημειοῦντες; μὲ τὸ αἷμά των, ἀνοίγουσι δρόμον καὶ φθάνουσιν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ, μυθολογικὰ φάσματα τῆς πείνης καὶ τῆς ἀνδρείας.

Καὶ αἱ γυναῖκες τῶν; ὦ! Αἱ γυναῖκες τῆς ἐξόδου! εὐτυχῆς ὁ ποιητὴς, τὸν ὅποιον θὰ ἐνέπνευε τὸ ἐλληρικώτατον καὶ κατασκευτικώτατον καὶ πανύψιστον θέμα τῶν γυναικῶν τῆς ἐξόδου! τῶν ἀνδρῶν, ἢ ζωῆ; ἴσον ἀπειλεῖται; ἐκεῖνων μετὰ τῆς ζωῆς, καὶ ἢ στοργῆς, καὶ ἢ τιμῆς; ἂν οἱ ἄνδρες εἶνε μάρτυρες, εἶνε μεγαλομάρτυρες; ἐκεῖναί! Πόσα συγκινητικὰ καὶ μυθώδη ἐπεισόγια προσψάουσιν ἤδη τὴν μνήμην μου, καὶ πόσας σελίδας θὰ ἤδυνάμην νὰ καταναλώσω δι' αὐτά! Γυναῖκες διὰ λίθων φονεύουσαι, καὶ δι' ὀνύχων ξεσχίζουσαι τοὺς κατ' αὐτῶν ἐφορμώσαντες; γυναῖκες, δεινόμεναι εἰς τὰ ὀπίσθια τῶν ἵππων, καὶ λάφυρα ἀγόμεναι εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πασᾶ; γυναῖκες εἰς τὴν ποδιάν τῶν ὀπείων, πίπτουσιν ὡς ἐλεημοσύνης πεντάλεπτα, ἢ μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀδελφῶν, τῶν συζύγων τῶν γυναικῶν, πρωταγωνιστοῦσαι εἰς Πασαδικούς; ἔρωτας, βασιλισσαι τῶν χαρμενίων, καὶ θύματα τῆς ζηλοτυπίας τῶν ἄλλων; γυναῖκες πολυθηεῖσαι, καὶ μετὰ ἐτη ἐξαγοραζόμεναι; γυναῖκες, ἐξομώσασαι; γυναῖκες μετὰ μακρὰν συζυγικὴν ζωὴν ἐγκαταλείπουσαι τοὺς ἀλλοθρήσκους, ἀλλὰ προσηγεῖς αὐτῶν συζύγους καὶ τῆς Ἀφρικῆς τῶν ἡλίων καὶ τὰ βρέφη τῶν ἐπὶ τῶν κοιτῶν, ὅπως ἐπανίδωσι καὶ ἀποθάνουσιν ἐπὶ τῆς γενεθλίου γῆς; ὠραία; ἐτι καὶ νεκρά; ἀλλὰ μὴ καταπειθόμεναι νὰ συνέλθουν εἰς δευτέραν κοινωτικὴν γάμου, ἀφοῦ πνοὴ ἀκαθάρτου τυύρκου ἐμύλωνεν ἅπαξ αὐτάς.

Ἄλλ' εἶνε ἀπερίγραπτος ἢ Ἑξόδος; ἢ λάμπει αὐτῆς καταθαμβοὶ τὴν Εὐρώπην. Τοῦ γλυκυτάτου Ζαλοκώστα ἢ Μούσα, ὡς πεταλὸν δα, περιπίπτει μόνον περὶ αὐτὴν ἐν τῇ Τελευταίᾳ Νυκτὶ μὴ τολμῶσα νὰ ἐντροφήσῃ ἐπικαθεσθεῖσα τῶν ἀκτινοβόλων πετάλων τῆς; ὁ ὑψηλὸς Σολωμὸς τίς οἶδε πῶς ἀνέπλεσεν αὐτὴν ἐν τῇ ἀχανεῖ φαντασίᾳ του. σχεδιάζων τοὺς Ἑλευθέρους Παιδοκρημένους. Δὲν περιγράφεται, ἐξυμνεῖται μόνον ἢ Ἑξόδος.

Τοιαύτην λοιπὴν ἐορτὴν προπόντως ὁ Καποδίστριας ἐ- χαρακτηρίσεν ἐθνικὴν, ὁρίσας πανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας νὰ ἐορτάζηται ἢ ἐπετειος αὐτῆς; δὲν γνωρίζομεν διατί ἐτέθη εἰς ἀχρηστίαν ἢ διάταξις, καὶ μόνον τὸ Μεσολόγγι ἐξακολουθεῖ κατ' ἔτος περὶ τὴν ἐσπέραν τοῦ Λαζάρου, καθ' ἣν ἐτελέσθη ἢ ἐξόδος, καὶ τὴν ἐπιούσαν Κυριακὴν τῶν Βελῶν ἐπιστημότερον τιμῶν καὶ γεραίρον ἐν τῷ ἐνδόξῳ αὐτοῦ Ἡρώῳ, ἐφ' ὅσον τῷ ἐπιτρέπουσι τὰ πτωχὰ μέσα του, καὶ ἢ ῥητορικὴ δεινότης τοῦ ἐλάστοτε ὀριζόμενου ὑπὸ τοῦ δήμου ὀμιλητοῦ, τὴν μνήμην τῶν ἀθανάτων προμάχων του.

Β

Συγχαίρομεν τῷ συλλόγῳ « Βύρωνι », διότι ἐπανιδρύσας τὴν λαμπροτέραν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πανηγύρεων, ἐξελέξατο, τὸ δεῖτερον ἤδη, ἐπάξιον ταύτης πανηγυριστὴν τὸν Ἀναστάσιον Γεννάδιον.

Εἶσθε κατὰ τι καὶ ἐναντίοι τῶν τοιοῦτων πατριωτικῶν ἐκθακχευμάτων, τῶν κατ' ἔτος τακτικῶς ἐπαναλαμβάνομένων ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐνὸς ἢ δύο συλλόγων; ἐξορλοῦμεν μίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους, Δονκιχωτικῶς κομπάζοντες, πρὸς τὴν μνήμην τῆς ἐς αἰεὶ παρελθούσης εὐκλείας μας. Πενήντα στρατιῶται παρατασσόμενοι τὴν πρῶταν, τὰ κράνη τῶν ὑπασπιστῶν διασχίζοντα ἐφ' ἀμάξης τὴν ὁδὸν Ἐρμού,

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνεχ. ἐκ ἀριθ. 484)

Οἱ δύο ἄνδρες ἐπλησίασαν. Αὕτη εἰσώπησε καὶ ἀνορθώσασα βραδέως τὴν κεφαλὴν προσέβλεψε. Ὀλιβερὸν μετὰ δὴ διήλθε διὰ τῶν χειλέων τῆς. — Καλημέρα, καλημέρα! εἶπε. — Μὲ γνωρίζετε, τέκνον μου; ἠρώτησεν ὁ κ. Αγγιγάρδ. — Μάλιστα σὰς γνωρίζω. Διατί δὲν ἐρχεσθε συχνότερα; Ἀγαπῶ πάντοτε νὰ βλέπω ἐκεῖνους, οἵτινες εἶνε καλοὶ. — Θὰ εὐχαριστήσθε, ἐὰν ἐδῶλετε τὸν Ἰάκωβον; — Τὸν Ἰάκωβον, τὸν Ἰάκωβον, εἶπε χαμηλοφώνως. — Ζητεῖ ν' ἀναμνησθῇ, εἶπεν ὁ Λέγενδρος. — Μάλιστα, τὸν φίλον σας Ἰάκωβον, τὸν νεκρὸν στρατιώτην τοῦ Μαρτίου.

τὸ βράδυ πέντε κανδήλαι ἐπὶ τῶν παραθύρων τῆς Νομαρχίας, καὶ δεκαεξαετὲς μαθητῆριον ἐντὸς αἰθουσίου ἐπαναλαμβάνον χιλιάκις ἐν πεζῷ ἢ ἐμμέτρῳ λόγῳ τὴν ἱστορίαν τοῦ Τρικουπῆ ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τοῦ ἐξεγερμένου ἐθνικοῦ φρονήματος. Καὶ αὐτὰ κατ' ἔτος καὶ στερεοτύπως, ἐνθὺ τὰ γεγονότα ραγδαίως ἐπερχόμενα ἡλλοῖον τὴν ὄψιν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀνέθαλλε τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα, καὶ ἄλλοι ὠρελοῦντο, καὶ ἡμεῖς ἀπεμεινόμεν εἰς τὰ κρῖα τοῦ λουτροῦ μὲ τὰς προπαρασκευὰς καὶ τὰς ἐπιτηρατείας μας; ἐξηκολουθοῦμεν διως τοὺς πανηγυρικούς μας εἰς τὴν διαπασῶν, ὡς νὰ ἦτο ἢ λογομανία ὁ ἐθνικός ἡμῶν προσημῶς. Ἐντυχῶς ἀπὸ τινος παρρητήθη ὑψεῖς τις εἰς τὴν τοιαύτην νοσολογικὴν ἡμῶν κατάστασιν, ὡς θὰ ἔλεγε ὁ κ. Δουζινας.

Ἄλλως ὁμῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοιαύτης τινὸς τελετῆς πρόκειται νὰ ἀκουσθῇ ἐξαιρετος προσωπικότης, περὶ τῆς ὁποίας ἢ προηγηθεῖσα φήμη κηρύσσει ὅτε μὲν τὰ δυσμενέστατα, ὅτε δὲ τὰς συμπαιθεστάτας κρίσεις; καὶ ὄντως τοιαύτη ἐξαιρετος προσωπικότης εἶνε ὁ κ. Γεννάδιος. Αἱ περὶ αὐτοῦ κρίσεις τὰς ὁποίας θὰ τύχη νὰ ἀκούσθε, μέσον ὄρον δὲν γνωρίζουσιν; ἢ εἶνε ἀποθεώσις, ἢ σάτυρα. Ἀστικὴ συνέπειά ἐστι ὁ οὕτως ἀνυψούμενος, ὁ οὕτω καταβιβασζόμενος, θὰ εἶνε κάτι τι. Λέγετε πρὸς φίλον σας ὅτι ὁ κ. Γεννάδιος θὰ ὀμιλήσῃ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὁ φίλος σας ὑφεῖ τοὺς ὄμους, σὰς ἀπαντᾷ: Χαμένος καιρὸς! Προχωρεῖτε, καὶ συναντᾶτε ἄλλον φίλον σας; τῷ διαβιβάζετε τὴν ἰδίαν ἐνθουσίαν; ὁ ἄλλος ἐκεῖνος σὰς ἀποκρίνεται: Πήγαινε νὰ τὸν ἀκούσῃς; ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς εὐγλωττίας του θὰ κλινήσῃ τὴν κεφαλὴν σου γοητευμένος. Σὰς κεντᾷ ἢ περιέργεια, καὶ ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων τοῦ δευτέρου φίλου σας, σκέπτεσθε, ἂν εἴθε πατριώτης: « ὦ! ἓνας ρήτωρ! ἓνας ρήτωρ! τί δὲν θὰ ἐκα-

— Τὸν Ἰάκωβον! τὸν Ἰάκωβον! ἐπανέλαβε. — Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰάκωβος θὰ ἔλθῃ νὰ ἴδῃ τὴν δεσποινίδα Ἰωάνναν.

Καταληφθεῖσα ὡς ὑπὸ φρικιάσεως καὶ μετὰ θρηνώδους φωνῆς:— Ἡ Ἰωάννα, εἶπε, κοιμᾶται ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸν πυθμῆνα τοῦ ποταμοῦ; τὴν ἐγνώρισα πρὸ πολλοῦ, ἦτο καλὴ νεάνις. Σιωπῆ, μὴ κάμετε θόρυβον, ἢ Ἰωάννα κοιμᾶται εἰς τὸν πυθμῆνα τοῦ ποταμοῦ. . . . Μὴ ἐξυπνάτε αὐτὴν, καλὰ εἶνε εἰς τὸν πυθμῆνα τοῦ ποταμοῦ.

— Δυστυχῆς κόρη, ἐψιθύρισεν ὁ κ. Αγγιγάρδ, ἔτοιμος νὰ κλαύσῃ.

Αἴφνης ἢ νεάνις ἐταράχθη καὶ λάμπις διήλθε διὰ τοῦ βλέμματός της!

— Ἦκούσατε; ἀνέκραξε, τί βροντή! ὦ! Ἡ φοβερά νύξ! Ἦκούετε, ἀκούετε; Ἐρχεται, εἶνε αὐτός!

Καθὼς ὁμίλει, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἠνοιγόντο, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου τῆς ἐπεφάνοντο ὁ τρόμος, ἢ φρίκη.

— Νάτος; Νάτος! ἐπεφώνησεν ἀπευθυνομένη εἰς ἑαυτὴν ὡς κινήσεια ὑπὸ ἐλατηρίου! Ἄ! Ὁ Λυκογιάννης! ὁ Λυκογιάννης!

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔμεινεν ἐξηγριωμένη, ὅπως τρέμουσα, μετὰ ταῦτα ἢ λάμπις τοῦ βλέμματός της ἐσβέσθη, ἢ μορφή της ἀνέλαβε τὴν συνήθη γαλήνην καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ θρανίου.

μνε! μία ιδέα πρωτότυπος, μία δυνατή εικόνα, μία ωραία παραβολή, μία επιβλητική κίνηση, εν όντως ρητορικών παραστάσεων: το γόητρον της εορτής ανιψύεται, η χλωροφορμιομένη νεολαία εξεγείρεται εις ένθουσιασμόν, αι χείρες κροτούσιν ακούσιοι, αι καρδιαί πάλλονται, το ένθικόν φρόνημα καθαιρείται. Καί σπεύδετε άνήσυχοι ν' ακροασθητε τον κ. Γεννάδιον.

Η μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου πλήρης: οι επί της υποδοχής νέοι του Συλλόγου εν λανθάνουση αυταρεσκεία υπό το μαύρον φράκον και τον λευκόν λεμοδέτην των οδηγούσι τους κεκλημένους: τά ένθεν και ένθεν διά τας κυρία: θεωρεία κατέχονται άπαντα υπό δεσποινών και δεσποινίδων περικομφαι έσθητες και ποικιλόσχημα καπελλάκια διαγωνίζονται επί έαρεινή δροσερότητι και χάριτι: ο κ. Γεννάδιος δέν λησμονεί εις τους λόγους του το ώραϊον φύλον, και εκείνο πάλιν δέν τον λησμονεί. Αί επί του τοίχου εν παρατάξει κρεμάμεναι εικόνες των άειμνήστων διδασκάλων του Πανεπιστημίου νομίζετε ότι αναμένουσι και εκείναι εν πάση σοβαρότητι την άνοδον του ρήτορος εις το Βήμα. Κάτωθεν του Βήματος ριάλη περιέχουσα λεμονάδαν ετάχθη να δροσίξη κατά διαλείμματα τον λάμγγα του ρήτορος, ουτινος η έργασία παραταθήσεται επί διώρον, και ο λόγος απαγγελθήσεται αρχαικιώτατα από μνήμης.

Με το σύνθησι: αυτόν ανά τας όδοις βράδισμα, σύρων σφικτά τους πόδας επί του έδάφους, ύψιτενίς την κεφαλήν, προτεταμένον το στήθος, ιδιάζοντως καμμών άειποτε τους όφθαλμούς, μέλαν φράκον αναβαλλόμενος, και τον ύψηλόν πύλον κρατών ανά χείρας, ο πανηγυριστής αναφαίνεται επί του Βήματος: ο πύλος τίθεται κατά γης, η δεξιά χείρ προτείνεται εν στάσει προσφωνήσεως, η άριστερά έρείδεται όπισθεν επί της όσφύος, και αναμένει επί τινα λεπτά εν αγαλαματώδει σιγή και ακινησία. Μεθ' ο, αποκαταστάσει

της σιωπης εν τω ακροατηριω, ακουεται τρέμουσα, ώσει συγκεκινημένη, η λαλιά του.

Αποπειρώμεθα, έρ' όσον η μνήμη το επιτρέπει, να παρασχωμεν φύρδην μιγδην περιλήψιν του λόγου του άσθενεστατην.

Ο Σπαροτιάτης Δημάρατος, ειπε προοιμιαζόμενος, σύγχρονος των θριάμβων του Μεγάλου Αλεξάνδρου, έφώνει προς τους εν Θερμοπύλαις και Πλαταιαίς πεσόντας: οίαν μακαριότητα απολέσατε, μη ιδόντες τον Αλεξάνδρον επί του θρόνου της Βαβυλώνης. Οίον μακαριότητα απολέσατε δυνάμει και ημεις να φωνήσωμεν προς τους πατέρας του μεγάλου ημών άγώνος, μη δυνάμενοι να ιδητε τίνι τρόπω σήμεραν μακαρίζομεν υμάς εν τω ανακτόρω τούτω της επιστήμης: άνευ υμών θα έφερομεν ήδη το φρικωδέστατον όνομα ραγιαδες, το Πανεπιστήμιον δέν θα ύπρχεν, η νεολαία μας, άμαθής, θα έφευγε τα όματα του άσελεγεστάτου τυράννου, και αι γυναίκες μας, τα άγλαίσματα της δημιουργίας, κατάκλειστοι, δέν θα έλάμπρυναν τας εορτάς μας με το κάλλος των.

Μετά τινα έτι εν τω προοιμιω, εκάθισε: και ήρχισεν ή ρεμώτερον το κύριον μερος του λόγου του.

Υπάρχουσιν εν τη ιστορία τέσσαρες μεγάλαι επαναστάσεις: η των Ισπανών κατά των Αράβων, η των Ολλανδών κατά των Ισπανών, η των Αμερικανών κατά των Αγγλων και η των Ιταλών κατά των Αυστριακών: αλλά πάσαι αύται προκληθεισαι η ύφ' ενός μόνου ανθρώπου η υπό τάξεως τινος, εξήτουν απλώς ανακούφισιν, ελάττωσιν φόρων, μετατροπόμεναι βραδυτέρον εις επαναστάσεις: νικώντες δε οι επαναστάται ενηγκαλίζοντο την αυτην τυραννίαν και την διαφθοράν των πρώην κατακτητών. Μόνον η Ελληνική επανάστασις έσχε σκοπόν την έντελή άπελευθέρωσιν του γένους, σκοπόν γεννηθέντα από της επισούσης της

— Ιωάννα, τη ειπε τότε ο κ. Λαγγάρδ, ο Λυκογιάννης ουτος, ο άνθρωπος ουτος, όστις σάς προξενει τόσον μεγάλην φρίκην, εινε ο σωτήρ σας, αυτός εξήγαγε την δυστυχη Ιωάνναν από τον πυθμένα του ποταμου.

Εβάνη ως μη ακούσασα. Αφου εκλεινε την κεφαλήν της, ως και προηγουμένως, επί του ωμου και εξηκολούθησε τίλλουσα το ρόδον, ήρχισε και αυθις να άδη:

«Πόσον εύθυμοι, ώραϊοι είν' οι νέοι του χωριού»!

«Ελθετε, κύριε, ειπεν ο ιατρός σύρων από της χειρός τον κ. Λαγγάρδ, τετέλεσται. Μετά την κρίσιν, έπέρχεται η ήρεμία, η έντελής αναισθησία. Ανωφελές να μειώνωμεν περισσύτερον πλησίον της δέν θα σάς προσέξη διάλου.

— Αλλοίμονον! άνεστέναξεν ο κ. Λαγγάρδ.

Ε'

Η ΕΙΣ ΤΟ ΚΩΡΙΟΝ ΕΠΑΝΟΔΟΣ

Η Γαλλία, μετά τοςάυτας όδυνηράς ημέρας, συνήλθε τέλο: Ηρχισαν να αναπνέωσιν ήδη, και διεβλεπον το μέλλον ως ολιγώτερον ζοφερόν.

Οί Γερμανοί κατείχον εισέτι εν μέρος της χώρας: άλλ' οι ύπάλληλοι, στρατιωτικοί, δικαστικοί και πολιτικοί ει-

χαν αναλάβει τα διοικητικά αυτών καθήκοντα. Οί Γερμανοί δέν ήσαν πλέον η ξένοι, αφού ύπέρξαν κυβερνηται.

Ο Ιάκωβος Βαγιγιάν ήχθη εις Επινάλ, μετά ταυτα εις Κοβλεντιάν και τελευταίος ήλευθερώθη.

Εις Μαρείλ τον ενόμιζον ως αποθανόντα. Ανωφελές δε να ειπωμεν ότι οι συμπολιται του τον ύπεδέχθησαν μετά πολλών ένδειξεων χαράς.

Ο Ιάκωβος Βαγιγιάν επανήλθε κλαίων εκ νέου εις την οικίαν του, νέαν δι' αυτόν ειρικήν, καταδικασμένος εις βίον μονήρη. Είχε πολυ γηράσει μετά το τελευταίον δυστύχημα, όπερ είχε πληξει αυτόν: αυτός, όστις ήτο ακόμη τόσον εύρωστος και είχε το άνάστημα τοσούτον εύθυ, ήρχισε να γίνηται κυφός και να αισθάνηται κλονιζόμενας τας κνήμας του.

Η Γερτρούδη έσπευσεν άμέσως να τεθη υπό την διάθεσιν του. Την ενηγκαλίσθη και εκλαυσαν όμου. Τω ένεχείρισεν αριθμόν τινα γραμμάτων, προερχομένων από τον Ιάκωβον Γρανδέν.

— Δυστυχής νεανία! έψιθύρισεν αναστενάξας.

Αποσφραγίσας τας επιστολάς και κατατάξας κατά την ημερομηνίαν άνέγνω αυτάς έντός διώρου χρονικου διαστήματος: συνεχώς διακόπτων την άνάγνωσιν, ίνα σπογγίση τους δακρυβρόετους όφθαλμούς του.

— Υπολογαγός και παρμημοφόρος, ειπε δια φωνής

άλυσεως του Βυζαντιού: από τότε επανέστη το Έλληνικόν ένθος.

Είπον τινες, ότι το ελληνικόν ένθος έχει μεν εύφωϊον, άλλα στερείται χαρακτήρος: αναφέρουσι δε ως παράδειγμα τον Θεμιστοκλέα και τον Φώτιον, ως τους αντιπροσώπους του αρχαίου και νεωτέρου Έλληνισμού: άλλα δέν δυναται τις να συμπεράνη περι ενός ένθους εξ ιστορικών προσώπων, όπως δε ο ιατρός εκ μόνης της εξωτερικής όψεως του άσθενους δέν δύναται πολλάκις να συμπεράνη ποιαι οργανικαι άλλοιωσεις επιδρῶσιν επ' αυτόν, ούτω και ο ιστορικός δέν δύναται ν' αποφανθη, κρίνων τα πρόσωπα μόνον: άλλα πρέπει να γνωρίζη την ψυχολογικήν αναταμίαν του ένθους: του και την γνωσιν ταυτην παρέχει η ποιήσις, ήτις εινε άνωτέρα της ιστορίας, καθ' ο πλαττούσα και περικλείουσα ιδανικωτέρους τους διαφόρους τύπους.

Ο Αριστοτέλης, όστις δύναται να κληθη ο εξ άπορρήτων γραμματευσ του θείου, λέγει, ότι οι μεν Ασιανοί κατέχουσιν το διανοητικόν, οι δε βάρβαροι της Εσπερίας και το ένθονον: δηλαδή την δύναμιν της ψυχής. Μόνοι δε οι Έλληνες κατέχουσι συνεννοηένκς άμφοτέρας τας δυνάμεις, ο Αχιλλεύς αντιπροσωπεύει το ένθονον, και το διανοητικόν ο Οδυσσεύς, προς τας τύχας του όποιου παραβάλλει τους τετρακοσίους χρόνους της Έθνικής δουλείας. Προς τους δύο πάλιν Ομηρικούς ήρωας συγκρίνει τους κλέφτας: και τους διδασκάλους του γένους.

Η κλεφτουριά κατά το διάστημα της δουλείας: έπραξε το έργον του Αχιλλεύος: αναφέρει δε και ώραϊον άνέκδοτον: δύο κλέφταις, ο Σφαλτός και ο Σκαμπαρόνης, συνανώνται επί της ράχους του Ζυγού: —Τί σολλογέσαι, Σκαμπαρόνη; —Συλλογιέμαι, συλλογιέμαι, συλλογιέμαι... πότε θα βασιλέψη η καυμένη η κλεφτουριά; δηλ. πότε θα άναστηθη το γένος; διότι το γένος τότε εξεπροσώπει η κλεφτουριά!

Αλλαχού οι κατακτηται επεβλήθησαν εις τους κατακτηθέντας δια των γυναικών, αιτινες δια του άσθενους και επιπολαίου αυτών αγαπῶσι πᾶν το γενναϊον και επιδεικτικόν. Εν Ελλάδι η γυνή ούδε το βλέμμα του Τούρκου ήγέχθη πατέ. Πόντοτε έμεινε και επολέμησεν εις το πλευρόν του άνδρος κατά της τυραννίας: και γνωστή εινε η άπάντησις: τας έλληνοπούλας, εις ην πλούσιος γάμος μετά Τούρκου προτείνεται:

Κάλιο 'χω 'γώ το αίμα μου στη γη να κοκκινήση
Παρά να ιδώ τα μάτια μου Τούρκος: να τα φιλήση!

Και ούτω προχωρεί ο ρήτωρ: επισκοπει το πνεύμα της όλης επαναστάσεως, απεικονίζει την ψυχήν του ένθους, αντιτίθησιν εν ακράτω πατριωτισμῶ τας άρετάς του Έλληνος προς τας έλλειψεις των ξένων, και δια βαθυτάτων, και πολλάκις πρωτακούστων παρατηρήσεων δι' εύτυχών παραβολών και ρητορικών σχημάτων, σταματά προ του κυρίου σκοπού της τελετής, προ της έξόδου, εις ην άπιεροι ολίγας μόνον λέξει, άλλα τας βαρυτάτας και ρητορικωτάτας και άνταξιωτάτας δι' εκείνην: Η Αθανασία τον στεφανον τον όποιον έλαθεν εξ ούρανών, και δέν απέδωκεν ουδέ τοίς εν Μακραθώνι, ουδέ τοίς εν Σαλαμίνι και Θερμοπύλαις άγνισαμένους, προσφέρει εις την Έξοδον του Μεσολογγίου, διότι ουδέν γεγονός αρχαϊον και νεώτερον δύναται προς τουτο να παραβληθη.

Και εγείρεται, ύψων εις τον επισημότερον τονον την φωνήν αυτου, δια να εκφωνήση τον επίλογον, ένω κατακαλύπτονται οι τελευταιοι επιβλητικοί του ρήτορος φθόγγοι υπό των ακρατήτων χειροκροτημάτων.

Τον επίλογον τούτον:

«Το μέλλον προχέει τους δυναμένους όραν φως τηλαυγές, ίνα ιδώμεν τους νέους κινδύνους των τῶς κρυπτομένων έχ-

διακοπτομένης υπό λυγμών και όλα αυτά προς χάριν της... Δι' εκείνον η τιμή, το λαμπρόν μέλλον, δι' έμε η άτιμία, το πένθος, η καταστροφή! Τοιαυτη εινε η είμαρμένη!... Α! Ιάκωβε, Ιάκωβε: μην επανέλθεις ποτέ εις Μαρείλ! Εινε νέος αυτός, δύναται να παρηγορηθη, να λησμονήση. Δι' έμε δέν ύπάρχει τίποτε είμη ο τάφος. Ας μείνη εκεί κάτω αυτός, όπου το μέλλον τῶ προσμειδιά, ως επιδιώξη το σταδίον του, το όποιον τόσον λαμπρως ήρχισε.

— Μήπως δέν σκέπτεσθε να του άπαντήσητε κύριε; ήρώτησεν η Γερτρούδη.

— Θα του άπαντήσω βεβαίως.

— Πότε κύριε;

— Μετά τινας ημέρας.

Την επαύριον, χάρις τη Γερτρούδη, ήτις μεθ' ύπερηφανείας διέδωκε την είδησιν, όλοι εις το Μαρείλ έγνωρίζον ότι ο Ιάκωβος Γρανδέν, ο πρώην ύπάλληλος της επαύλειος ήτο ύπολογαγός των ουσάρων και ίππότης της Λεγεώνας της τιμής.

Της νυκτός επιστάσης, ο Ιάκωβος Γρανδέν φέρον την σπάθην και την στρατιωτικήν στολήν άζωματικου των ουσάρων ήκολούθει δια ταχέος και έλαφρού βήματος την όδον, ήτις διέρχεται το μεταξύ Βλαινκούρ και Μαρείλ βραχῶδες όροπέδιον. Είχε λάθει εύκόλως δήμενον άδειαν άπουτίας και μετ' ολίγον έμειλλε να εύρεθη εις Μαρείλ όπου προεξοφλών εκ των προτέρων την χαράν του να προ-

λάβη τον Ιάκωβον Βαγιγιάν και την Ιωάνναν δέν είχαν άναγγείλει την άφιξιν του.

Εις μέρος τι της όδοϋ έστη. Α! δέν είχε λησμονήσει ότι εις την θέσιν αυτην οι φίλοι του έσφιγγαν την χείρα, εύχόμενοι αυτῶ καλήν έπιτυχίαν, και ότι εκεί έφίλησε πρώτην φοράν εις το μέτωπον την άξιολάτρευτον Ιωάνναν!

Αγαπητή Ιωάννα, αγαπητή Ιωάννα, εψιθύρισε. Ρίψας βλέμμα επί του φαιού Λόφου άνεμνήσθη τον Λυκογιάννην. Μετά ταυτα επαναλαβών την πορείαν του εύρέθη απέναντι εκτεινομένου εν τη κοιλάδι χωριού. Οί όφθαλμοί του προσκλήθησαν εις την οικίαν του γηραιου λοχαγού, ολίγῶ προ των λοιπών, ήτις έφαινετο φαιόχρους εν τη σιαχ. Η καρδια του επαλλεν ίσχυρως, έμειλλε να φθάση, και εν τούτοις καθ' όσον προύχωρει την επί τη επανόδιω χαράν άντικαθίστα η άνησυχία, ήτις τοσούτον συνεχώς από όκτω μηνών τον έτάραττε. Ρυτίς τις δικηλάκως το μέτωπόν του και αι σκέψεις του καθίσταντο θλιβεραί. Εκ νέου άπηθύνη καθ' έαυτον την έρώτησιν:

— Διατι δέν με άπήντα εις τα γραμματά μου;

«Εστη εμπροσθεν της αυλαίας πύλης θέλων να συνέλθη εκ της συγκινήσεως του πριν κρούση. Βαθειά επεκράτει περι αυτον σιγή: ουδένα κρότον ήκουεν εν τῶ οικῶ, άλλ' έόλεπε φῶς εν τῶ έστιατοριῶ.

Η Γερτρούδη έμεινε παρῶ τῶ κυριῶ της μέχρι της έν-

θρών του ελληνισμού. Ανοψώσωμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ νέου κινδύνου ἐμφορούμενοι ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τῶν πατέρων. Ἀνάξιοι θὰ φανώμεν τῆς ἐλευθερίας ταύτης, ἢν διὰ μαρτυρίου καὶ ἡρωϊσμοῦ ὑπερανθρώπου ἐκληροδότησαν ἡμῖν, χάνοντες αὐτὴν μόλις ἀποκτηθείσαν, κινδυνεύουσιν δὲ σήμερον ὑπὸ ἀρπασθῆ μετα τῆς γῆς τῶν πατέρων ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἀγνωμονεστάτων, ἐπιβουλωτάτων καὶ κινδυνωδεστάτων βρβάρων.

«Ναί, ὦ πατέρες τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν, μὴ ἐγκαταλείψετε ἡμᾶς ἐν τῇ νῦν ἀπομονώσει ἐν τῷ μέσῳ τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νέων τοῦ ελληνισμοῦ ἔχθρῶν, συμπληρώσατε τὴν πατριωτικὴν ὑμῶν εὐεργεσίαν διδάσκοντές μας νὰ μὴ ἐγκαταλείψωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐμψυσήσατε ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ φρόνημα καὶ τὸ καταφρόνημα δι' ὧν σεις κατεβάλετε, ὑπὸ πάντων μισούμενοι καὶ καταδιωκόμενοι, ἐπὶ ἄκτῳ ἔτη πολεμοῦντες, τὰς τρεῖς τῶν Μωαμεθανῶν αυτοκρατορίας καὶ τὰ λυσσώδη μίσση, φθόνους καὶ ἐπιβουλάς ἀπάντων τῶν χριστιανῶν Εὐρωπαίων. Ἐμπνεύσατε, ναί, ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν ἀθάνατον ὑμῶν ψυχὴν, ἵνα διὰ τῆς ἀπροσμάχου ταύτης δυνάμεως συμπληρώσωμεν τὸ λαμπρότατον καὶ θεοφιλέστατον καὶ ἐνδοξότατον ἔργον ὅπερ δέδοται τοῖς ἀνθρώποις νὰ ἴδουν— τὴν ἐνότητα, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ κράτος τοῦ Πανελληνίου! »

Τοιοῦτοι λόγοι δὲν ἀναγινώσκονται· ἀκούονται μόνον· πολλῶν μᾶλλον δὲν συνοψίζονται, ὡς ἀνωτέρω· ὥστε ὑπὸ μίαν ἐποψίν ζητούμεν συγγνώμην παρὰ τοῦ κ. Γενναδίου, καθ' ὃ ἀσεβήσαντες πρὸς αὐτόν.

Εἶνε **ρήτωρ** ὄντως ὁ κ. Γεννάδιος· ἀρχαιοπρέπεια περὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν λέξιν, ὕψος μονοτόνως αὐστηρῶν, πανηγυρικῶν καὶ ἐπίσημον χαρακτηρίζουσι τὸν λόγον αὐτοῦ· ἡ ἀπαγγελία του ρητορικῆ, ρητορικῆ ἢ στάσις του ἢ φυσιογνωμία του εἰς μβοικὰ νεῦρα διαχέει κατὰ πρῶτον φαι-

δρότητα τινὰ, ταχέως ἐξαλειφόμενην ὑπὸ τὴν ἰσχὴν τῆς εὐγλωττίας του· μολαταῦτα ἢ ἐξ αὐτοῦ παραχθεῖσα ἐντύπωση θὰ ἦτο ἀκριβεστετέρα, ἂν ἦτο συντομώτερος ὁ λόγος του· πρὸ τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν ἀμαυροῦνται τὰ στιλπνότερα ἀριστουργήματα· ἡ κόπωση ἀρχίζει νὰ παραισθητῆ, ἡ ἀκριβεστετέρα μελωδία τῆς φαίνεται ὅτι *γαλταῖρει*. Ὀφείλομεν ἐν τέλει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ κ. Γενναδίου ἦτο σχεδὸν ἢ ἐπανάληψις τοῦ περισηνοῦ ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ ἐκφωνηθέντος. Ἄλλ' ἐν καλῶν βιβλίων δικαιοῦται, νομίζομεν, νὰ τύχη καὶ δευτέρως ἐκδόσεως· καλὸς λόγος διατὶ νὰ μὴ δικαιοῦται ἐπίσης δευτέρως ἐκδόσεως, βελτιωμένως μάλιστα καὶ ἐπικυζήμενης. . . ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ρήτορος ;

Θουλουλουδ.

ΔΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ
(ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Θεσσαλονίκη, 19 Ἀπριλίου

Ἀγαθὴ τύχη ! Σήμερον τὴν πρῶταν, εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ κατώκου, ἀφίκετο καὶ ὁ Ἡ. . . ὅστις κατέχει σπουδαίαν θέσιν ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Ἡγεμονίᾳ, μετέβαινε δὲ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μακεδονίας. Φαῖδρος καὶ, καθὼς λέμε, ἀψήφιστος, ὡς ὄλοι οἱ νόθοι Ἕλληνες, ὁμέσως ἐπίσπε πολιτικῆ κουθέντα μαζύ μου, θέλων κυρίως νὰ μάθῃ τὸ τί φρονοῦν οἱ Ἕλληνες περὶ τῆς περιοδείας τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας. Τί τοῦ εἶπα, δὲν ἐνδιαφέρεσθε νὰ μά-

νάτης διὰ νὰ τὸν συντροφεύῃ ἢ ἐνάτη ἐσήμαιναν ὦρα καὶ αὕτη εὐρίσκετο ἔτι αὐτοῦ.

— Κύριε, εἶπεν εἰς τὸν Ἰάκωβον Βαιγιάν, ἄκτῳ μέραις πέρασαν καὶ δὲν ἀπηντήσατε εἰς τὸν βαπτιστικόν σας. Κάθε μέρα λέτε αὐριον, ἢ μέραις περνοῦν χωρὶς νὰ γράψετε.

— Ὁ γέρον ἐξέβαλεν ἀναστεναγμόν.

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, Γερτρούδη, εἶπε.

— Ξέρω πῶς θὰ σᾶς κοστίσῃ πολὺ νὰ τοῦ γράψετε τὸ μέγα δυστύχημα· ἀλλ' ἢ σήμερα ἢ αὐριον πρέπει πάντοτε ὁ δαστυχὴς νέος νὰ τὸ μάθῃ τὸ πρᾶγμα.

— Πρέπει, πρέπει, Γερτρούδη· ἀλλὰ βλέπεις ὅτι δὲν μπορῶ. Κάθε φορὰ πῶς πέρνω τὴν πένα νὰ τοῦ γράψω, ἢ πένα πέφτει ἀπὸ τὰ χερίά μου.

— Ἴσως μπορέσετε ἀπόψε. Θέλετε νὰ δοκιμάσετε ;

— Ἔστο.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ Γερτρούδη εἶχε θέσει ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐμπροσθεν τοῦ γέροντος χάρτην, μελάνην καὶ γραφίδα. Ἀφοῦ ἔθεσεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χάρτου τὴν ἡμερομηνίαν ὁ γηραιὸς λοχαγὸς ἔγραψεν :

Ἀγαπητέ μοι Ἰάκωβε !

Τῆς στιγμῆς ταύτης ἐκεῖνος, εἰς ὃν ὁ γέρον ἐμελλε νὰ γράψῃ, ἀπεφάσισε νὰ κρούσῃ.

— Κύτταξε, εἶπεν ἡ Γερτρούδη, μὴ ἀποκρύπτουσα τὴν

ἀμχανίαν τῆς, δὲν μᾶς ἀφίνουσε ποτὲ ἥσυχους· καὶ ἀπόψε δὲν θὰ γράψετε τὸ γράμμα.

— Ποῖος λοιπὸν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν μου ταύτην ὥραν ; εἶπεν ὁ γέρον.

— Ποῖος; ξεῦρε ; παραξενὸν, μερικοὶ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ καθίσουν ἰς τὸ σπῆτί τους.

— Πήγαινε τώρα καὶ ἀνοίξε Γερτρούδη.

— Μάλιστα, κύριε, πηγαίνω· ἀλλ' ὅποιος κ' ἂν ἦνε, θὰ τοῦ κάμω μούτρα.

Ταῦτα εἰπούσα ἐξῆλθε προφερούσα λόγους ἤττον κολακευτικούς διὰ τοὺς ὄχληρούς. Μετὰ μίαν στιγμὴν ἐπανήλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐξηγριωμένη ὡς τις μανιώδης.

— Ἄ ! κύριε, ἄ ! κύριε, εἶπε μόλις ἀναπνεύουσα.

— Λοιπὸν ;

— Αὐτός, αὐτός ! ὑπετονθόρισε.

Καὶ ἀφῆκε νὰ ἐξέλθωσιν οἱ λυγμοὶ, οἵτινες ἔτνιγον αὐτήν.

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν ἠγέθη ὀρθός. Ἀμέσως δὲ ὁ ὑπολοχαγὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Ἰάκωβε ! ἐπεφώνησεν ὁ γέρον.

— Ἀνάδοχέ μου, πάτερ μου ! εἶπεν ὁ νεανίας· διὰ φωνῆς ἡχρᾶς· ριφ' εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ γηραιοῦ λοχαγοῦ.

— Πρὸ ὀλίγου πῆρα νὰ σοῦ γράψω, εἶπεν ὁ γέρον συνελθὼν βαθμιαίως ἐκ τῆς συγκινήσεώς του· ἀλλὰ νὰ ποῦ ἤλθες, δὲν ἔχω πλέον νὰ σοῦ γράψω. Ἰάκωβε, σὲ συγχαίρω, εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ. Ἡ καρδία μου εἶνε γεμάτη

θετε· ἀλλ' αἱ σκέψεις, ἃς αὐτὸς ἐξήνεγκε καὶ τῶν ὁποίων πολμῶ νὰ εἶπω τὰ δύο τρίτα ἐγὼ ἀπέσπασα ἀπὸ λόγου εἰς λόγον καὶ ἀπὸ ἐρωτήσεως εἰς ἐρώτησιν· αὐτὰ βεβαίως ἐνδιαφέρουν πολὺ τὴν αὐτῆ κοινήν γνώμην καὶ πρέπει νὰ διατυμπανισθῶσι διὰ τοῦ **Μῆ Χάνεσαι**, ὅπερ ἀπὸ τινος ἀνεπέτασε φιλοπάτριδα ποιῶν τὴν σημαίαν τοῦ μακεδονικοῦ ἀγῶνος.

Ἴδου ἐν ὀλίγοις τὸ στέλεχος τῆς νέας πολιτικῆς φάσεως, ὅπως μοι τὴν προδιέγραψεν ὁ ἐν λόγῳ Βούλγαρος :

« Ἀφ' οὗτου, μοι ἐνεπιστεύθη, ἡ Σερβία ἤρχισε νὰ ἀνειροπολῇ τὴν πρὸς τὴν Πυθρένην καὶ πέραν ἀκόμη ἐπέκτασιν τῆς ὑπὸ τὴν σκιαν τῆς αὐστριακῆς ἐπικυριαρχίας ἢ καὶ μόνον ἂν θέλετε ἐπιπροῆς, αἱ μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου σχέσεις τῆς ἐγαλαρώθησαν πολὺ. Ἐντεῦθεν ἐννοεῖτε ὅτι εἰς τὴν μικρὰν ἡγεμονίαν τοῦ Μαυροβουνίου ἀνετέθη καὶ πάλιν νέον στάδιον δόξης, εἰς ὃ θὰ εἰσέλθῃ ὅταν σημαίῃ ἡ ὦρα τῆς νέας ἐνεργείας. Τῆς Ρουμανίας ἡ θέσις θὰ διευκρινισθῇ ἀργότερον, κατὰ τὴν στιγμὴν ἴσως τῆς κρίσεως, καθ' ὅλα δὲ τὰ φαινόμενα κλίνει μᾶλλον πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ἢ πρὸς τὴν τροχίαν ἢν ἐχάραξε δι' ἑαυτὴν ἡ Σερβία.

« Ἰπολείπεται λοιπὸν νὰ σαφηνισθῇ ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἥτις ἐπισπεύθει νὰ καταλάβῃ τὴν πρέπουσαν αὐτῇ θέσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, διὰ μέσων τὰ ὅποια ἡμεῖς οἱ πρακτικοὶ Βούλγαροι καλῶς γνωρίζομεν πόσον ζυγίζουσι. Διὰ τὴν Ἑλλάδα πρωτίστη ἀνάγκη εἶναι νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τὴν Βουλγαρίαν, ἰδίως ἐν τῷ ζητήματι τῆς Μακεδονίας, ὅπου ἡ θέσις τῶν Βουλγάρων ὑπῆρξε καὶ ἔσται ὑπέροχος δυνάμει τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τοῦ πόθου τῶν μικτῶν φύλων, ἐν οἷς κατοπτρίζεται ἡ ἀφροσύνη πρὸς τὴν Βουλγαρίαν διὰ τῶν ἀενάων μεταναστεύσεων τῶν Μακεδόνων, καὶ ἄλλων ψυλαφῶν τεκμηρίων.

« Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ σχήματος, αὐτὸ πρέ-

πει νὰ ταρῆ εἰς τὰς ἐνδόξους σελίδας τῆς καλογοερικῆς φιλοδοξίας τῶν Φαναριωτῶν, ἀφοῦ μόνη ἢ παρουσία τοῦ Ἐξάρχου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔκαμε τὸν Πατριάρχην σας νὰ ὑποχωρήσῃ.

« Ἐχετε ὀλίγην ὑπομονὴν καὶ θέλετε ἰδεῖ ὅτι ἡ Ἰ. Πύλη καὶ αὐθις θὰ συνδράμῃ τοὺς Βουγάρους, διότι ἄνευ ἡμῶν, δηλαδὴ τῶν Σλαύων, ἐν τῇ Ἀσίᾳ δὲν δύναται ἡ Τουρκία νὰ περισυλλέξῃ τὰ λείψανα τοῦ μεγάλου ναυαγίου τῆς. Ἐχομεν λοιπὸν βλέπετε καὶ τοὺς Τούρκους μετὰ τὸ μέρος μας.

« Εἰς τοὺς ἐπισήμους Βουλγαρικοὺς κύκλους ἐπικρατεῖ γνώμη, ὅτι αἱ μετὰ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων πολιτικαὶ συζητήσεις τοῦ Ἡγεμόνος, θέλουσι περιστραφῆ ἰδίως καθόσον ἀφορᾷ τὴν Μακεδονίαν, ἢν ἐν πεποιθήσει ἢ ἑλληνικῇ κυβέρνησις πρὸ πολλοῦ θεωρεῖ ὡς ἀπολεσθείσαν, τὴν δὲ ὑπὸ τὸ βουλγαρικὸν σκῆπτρον προσάρτησιν αὐτῆς· ζήτημα μόνον χρόνον.

« Δικαιώματά τινὰ ἴσως παραχωρηθῶσι, καὶ τοῦτο ἐὰν δὲν προλάβωσιν οἱ Ρουμῶνοι καὶ ἐπιδείξουν πλειονοψηφίαν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν φύλων, καθόσον οὗτοι καὶ σχολεῖα ἔχουσι καὶ τὴν γλώσσάν των καλλιτεροῦσιν ὡς ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ρουμανίᾳ.

« Ἀπὸ ὑμᾶς δὲν θὰ ἔχομεν καμμίαν ἀξίωσιν ἐπὶ τῶν παραλίῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὡς καὶ τῶν παραλίῳ τῆς Ἀλβανίας, ἐφ' ὧν ὅμως ἔχει ἐστραμμένα τὰ βλέμματα.

« Εἶνε ἀλήθες ὅτι μόνη ἢ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ ὑπερμαχεῖ τῆς συμφυλιώσεως Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων. Ἡ ἔνωσις μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας εἶνε ζήτημα χρόνου, ἀρκεῖ οἱ συνδυασμοὶ νὰ τελεσφορήσωσιν.

« Βλέπετε, ὅτι ἡμεῖς τεινομεν φιλικὴν χεῖρα πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἂν τὴν ἀποκρούσωσι, τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτοὺς. Ἡ Βουλγαρία σήμερον ἔχει πλήρη στρατιωτικὸν ὄργανισμὸν, πρὶν δὲ παρέλθῃ μία τριετία θὰ ἦνε εἰς θέσιν νὰ

ἀγωνίας καὶ θαυμασμοῦ, γιὰ σένη. Εἰς τὰ γράμματά σου, φίλε μου, δὲν μοῦ ἐκθέτετε ὅ,τι ἐπραξες, ἀλλὰ μαντεύω ὅτι φέρθηκες γενναίως ὡς γενναῖόν τέκνον τῆς Γαλλίας ! Σὺ αὐτός μοῦ φέρεις τὴν ἀπόδειξιν τούτου, Ἰάκωβε, ὑπολοχαγός, καὶ ἐκαὶ ἐπὶ τοῦ γενναίου στήθους σου τὸν Σταυρὸν, τὸν ὅποιον μόνον εἰς τοὺς γενναίους ἀπονέμουσι !

Ὁ νεαρός ἀξιωματικὸς ἦτο ὀλίγον ἐκπεπληγμένος μὴ βλέπων τὴν Ἰωάνναν πλησίον τοῦ πατρὸς τῆς ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα ἀκόμη νὰ διηλιθῇ περὶ αὐτῆς. Παρατρῶν τὸν γέροντα ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν σοβαρῶς :

— Πόσον μετέβληθῆ ! Πόσον ἐγήρασε !

Ὅτε ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν ἤγγισε τὸν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ νεανίου σταυρὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ τούτου προσκλήθησαν ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης τῆς ραδιγκότας τοῦ γέροντος, ὅπου πάντοτε ἔφερε τὴν ἐρυθρὰν ταινίαν, ὥστε δὲν ἤδυνῆθη νὰ σιωπήσῃ.

— Ἀνέδοχε, γιὰ τί δὲν φέρεις σήμερον τὸ παράσημόν σας ;

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν ἐφρικίσαν, ἔπειτα κινῶν θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν τὸ φέρω πλέον αὐτὸ, ἀπῆντησε.

— Δὲν τὸ φέρεις ; ἀνέκραξεν ὁ νεανίας ἐκπεπληγμένος, διατὶ ;

— Πρέπει νὰ τὸ μάθῃς Ἰάκωβε· θὰ τὸ μάθῃς μετὰ μίαν

στιγμὴν, ἀπῆντησεν ὁ γηραιὸς λοχαγός. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν ὑπέρτριάν του.

— Γερτρούδη, τῆ εἶπεν ἀνάδα εἰς τὸν θάλαμόν μου γνωρίζεις πῶς ἔβαλα τὸ ἀντίγραφον τοῦ γράμματός, θὰ μοῦ τὸ φέρῃς.

Ἡ Γερτρούδη ὁμέσως ἐξῆλθεν.

Ὁ γέρον κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἔδρας του. Ὁ νεανίας ἐμεινεν ἐμπροσθεν τοῦ ὄφθους, ἀκίνητος, ἀσθμαίνων, αἰσθανόμενος τὴν καρδίαν του περισφιγγομένην ὡς ὑπὸ σιδηρᾶς χειρὸς. Κατελάμβανεν ὅτι τρομερὰ τίς ἀποκάλυψις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ εἰς αὐτόν καὶ ὅτι ὁ κεραυνός· ὁ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἦτο ἐτοιμος νὰ ἐπισκλήσῃ.

Ἡ Γερτρούδη ἀνεφάνη φέρουσα τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τῆς Ἰωάννης ἐντός φακέλλου περικεκλεισμένου.

— Δὸς εἰς τὸν Ἰάκωβον, εἶπεν ὁ γέρον.

Καὶ διὰ τρεμούσης χειρὸς ὁ νεανίας ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ φακέλλου τὸν χάρτην, ἀνέγνων.

(Ἀκολουθεῖ)

παρατάξη ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ πολέμου πλείονας τῶν 150, 000 στρατοῦ, καλῶς ἐξησκημένους καὶ ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν ρωσικὴν πειθαρχίαν, δι' ἧς ἀναγεννῶνται οἱ τέως δούλοι λαοὶ καὶ τείνουν νὰ ἀναλάβωσιν ὅσα εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν».

Ταῦτα σκέπτονται, καὶ ὄχι μόνον σκέπτονται, ἀλλὰ καὶ δρῶσιν οἱ Βούλγαροι· τί δὲ σκέπτεσθε καὶ τί δρᾶτε ὑμεῖς, ἂν βασιλεύσατε ἢ κυβερνήσατε, ἢ καὶ κυβερνήσατε καὶ βασιλεύσατε, καὶ ἂν ὁ ἐντιμὸς κ. Σκουλούδης θὰ κάμη φέτος τὰ λουτρά του μὲ περικεφαλαίαν ἢ χωρὶς περικεφαλαίαν, ὅλα αὐτὰ ὑμεῖς, μόνον ὑμεῖς τὰ γνωρίζετε.

Φορμίων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ σημερινὴ «Ἔρα» ἀναγράφουσα μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰδήσεων τὴν χθεσινὴν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ πανηγυρίῳ. Ἀναφέρει τὸ ὄνομα τοῦ Γενναδίου, ὅστις ἦν αὐτὸς ἢ πανηγυρὶς. Δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἡμερῶνος τῆς Βουλγαρίας ἔμεινε κἀνάνας σέλης ἐδῶ, ὅστις ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν τῆς «Ἐρας»;

Τὸ τέλος τοῦ Κοινωνικοῦ δράματος ἐν τῷ φύλλῳ τῆς Τετάρτης, μὲ συμπάθειο.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΠΥΡΓΟΥ

(ΕΙΔΙΚΟΤ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΓ ΜΑΣ)

Πύργος, 21 Ἀπριλίου

Οἱ περὶ τὸν Αὐγερινὸν δυσφοροῦσι διότι δὲν παρσιώπησαν ὅτι ἡμέλησαν περὶ τῆς περιστολῆς τῆς εὐλογίας, οἱ δὲ περὶ τὸν Κρεσενίτην δυσανασχετοῦσι διότι δὲν εὐρέθην σύμφωνος εἰς τὰς ὑπερβολικὰς πληροφῶνας, ἃς οἱ φίλοι αὐτοῦ μεταδίδουσι, φρονούντες ἴσως λίαν ἀτόπως ὅτι προσφέρουσιν ἐκδούλευσιν εἰς τὸν τόπον διὰ τούτου.

Ναὶ μὲν ὑπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ κακὰ πρέπει νὰ παρίστανται ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον, ὅπως ἡ ἀκηδεῖα τῶν ἀρμοδίων περιστέλλεται καὶ ἐξεγείρεται ἢ πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν φροντίς, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ τοιοῦτο ἀποβαίνει βλαβερὸν.

Τί λοιπόν; ἔπρεπε νὰ συμφωνήσω μετὰ τῆς ἐφημερίδος ὁ «Ἀλφειὸς», ἥτις οὐδὲν ὀλιγώτερον λέγει ἢ ὅτι δὲν ὑπάρχει εὐλογία· ἢ μετὰ τῶν ἐπιστελλόντων εἰς τὴν «Πρωίαν» οἵτινες μᾶς πληροφοροῦν ὅτι καθ' ἐκάστην ἀποθνήσκουσιν πέντε καὶ προσβάλλονται δέκα· τοῦτο εἶναι ὑπερβολή, καθόσον καὶ ἂν ποτε ἀπέθανον πλέον τῶν τριῶν ἢ ἂν συνέβησαν κρούσματα πλέον τῶν τριῶν πρὸ τῆς 11 Ἀπριλίου, ὅτε ἐγγράφη ἢ ἐπιστολή μου, τοῦτο ἦτο σπάνιον καὶ οὐδὲν δικαιολογεῖται τις ἐνοσπεύρων τὸν πανικόν· ὤρσειλον τοῦναντίον πάντες νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς πρὸς

ἐξάλειψιν τοῦ κακοῦ καὶ ἐλάττωσιν τοῦ φόβου. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀκηδεῖα τῶν ἀρμοδίων ἦτο ἀνυπερέβλητος, ἐκ τούτου δὲ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἀτοπα ἐπῆγασαν.

Δυστυχῶς μετὰ τὴν 11 Ἀπριλίου κατὰ τὴν 14 τὸ κακὸν ἔλαβε τοιαύτην ἐπίτασιν, ὅστε ἀπέθανον κατὰ μὲν τὰς ἐπιτήμους πληροφῶνας τῆς ἀστυνομίας πέντε, κατὰ τὰς ἡμιεπισίμους ὅμως, κατ' ἄλλους ἑπτὰ καὶ κατ' ἄλλους δέκα· τὰ οἰκτρὰν ὅμως εἶνε ὅτι μᾶλλον πιστευταὶ εἶνε αἱ ἡμιεπισίμους διαδόσεις· τοῦτο συμβαίνει πάντοτε ὅπου ἡ ἐξουσία δὲν ἐμπνέει τὴν δέουσαν πίστιν καὶ δὲν ἔχει τὸ προσήκον τῇ ἀρχῇ κύρος· καὶ διὰ τούτου ἦτο ὅλως περιττὸν νὰ μᾶς εἰδοποιήσωσι διὰ τῆς—Πρωίας—περὶ τῆς παραιτήσεως καὶ ἀποχωρήσεως τοῦ ἀστυνομίου, καθόσον ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μανκιρίτου Δροσοπούλου καὶ Βωβοῦ οὐδὲν ἠσθάνθη ὑπαρξίν ἀστυνομίας, ἐνῶ τοῦναντίον ὁ τόπος διατελεῖ ἀνάληγτος θεατῆς τῶν διαφόρων χάριν αὐτῆς ὀδυνηρῶν ἀφαιμάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Ταμείου. Τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ πλεῖστα ἄλλα δὲν θὰ ἐχρησίμευσον ἄραγε ὡς ἕδαφος στερεώτερον ἀνταγωνισμοῦ καὶ ἀμίλλης τῶν περὶ τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς ὀρεγομένων, ἀφοῦ τὸ τῆς εὐλογίας εἶνε τὸσον σαθρὸν;

Τὴν κατὰ τὴν 14 Ἀπριλίου ἐπίτασιν τῆς νόσου ἐπακολούθησαν ὑφῆσις τὰ κρούσματα εἶνε ἀραιὰ καὶ μὲ ἥπιον χαρακτῆρα· τὸ νοσοκομεῖον τῶν εὐλογιῶντων λειτουργεῖ ἀριστα. Διατί νὰ μὴ γείνη ἐξ ἀρχῆς;

Τὸ ἡμερομίσθιον τῶν ἐργατῶν πληρόνεται ἤδη δραχμὰς δέκα καὶ κρασί· αὐτὴ εἶνε ἀπεργία, ἐντὸς δ' ὀλίγου προσεγγίζει ἡ σπουδαιότερα ἐργασία, τὸ χαράκι, δι' ἣν καὶ πολλοὶ ἐργάται ἀπαιτοῦνται καὶ ἐντὸς μικροῦ χρόνου, μολὶς δεκαπέντε ἡμερῶν, πρέπει νὰ ἀποπερατωθῇ.

Ἀῦριον ἐρχεται ὁ κ. Δεληγιάννης, ὅστις ἐλπίζεται ὅτι θὰ τύχη λαμπρᾶς υποδοχῆς, ἀλλ' ἂν θὰ συντρέξωσι καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐνταῦθα Γορτύνιοι, δυνάμενοι ἐν τῷ τόπῳ.

Σκόπητος.

ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΟΝ ΠΑΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΟΙΝΟΙ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ἸΟδὸς Σταδίου κάτωθεν τῆς οἰκίας Λύτσιακα)

Ο ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

κύριος Σπυρίδων Ζωχιὸς ἐσχημάτισε

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ὅπου ἀναδέχεται τὴν πώλησιν οἰωνόηποτε βιβλίων, περιοδικῶν, ἐφημερίδων. ἔχων ἀνταπόκρισιν μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς Εὐρώπης.

Ἐγγυήσεις τιμιότητος περὶ τὴν διαχείρισιν.